

Список використаних джерел

1. Диба М. Еволюція золота: історія і сучасність / М. Диба, Е. Бахтарі // Вісник НБУ. – 2008. – № 10 (187). – С. 20–28.
2. Заблоцька Г. О. Світові тенденції акумуляції та використання міжнародних золото- валютних резервів / Г. О. Заблоцька // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 2 (27). – С. 11–17.
3. Кержковська Д. Р. Проблеми і перспективи розвитку світової валютної системи в умовах глобальної економічної кризи / Д. Р. Кержковська // Механізм регулювання економіки. – 2010. – № 1. – С. 237–244.
4. Козюк В. В. Резервний статус валюти в глобальній економіці: проблема темпоральних конфліктів / В. В. Козюк // Вісник Національного банку України. – 2014. – № 4. – С. 30–36.

Ключові слова: резервна валюта; економіка; резервна система; комерційні банки; валюта.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Штуца В. М.

Котова Анна Ігорівна

студентка 1-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРАВОВІ ЗАСАДИ СПІВРОБІТНИЦТВА НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ ЦЕНТРАЛЬНИМ БАНКОМ

В силу останніх подій, щодо обрання Україною шляху євроінтеграції та підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (далі – ЄС) є важливим для економічного розвитку країни та для банківської системи, адже згідно з ст.1 ч.2 п. d) Угоди «Запровадити умови для посилення економічних та торговельних відносин, які вестимуть до поступової інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС» [1]. У країнах, де розвинена ринкова економіка відповідальність за опрацювання основних механізмів грошово-кредитної політики покладено на Центральний банк (в Україні – Національний Банк України, далі – НАБУ), який у має високий ступінь незалежності від органів влади щодо своєї діяльності. Застосування інструментів фінансового регулювання Центральним банком залежить від напрямів економічної політики держави, ступеня її відкритості, стану грошового ринку та національної банківської системи та інших конкретних обставин. Тож, співробітництво з Європейським центральним банком (далі – ЄЦБ) має безперечний пріоритет напрямку серед зовнішніх векторів діяльності НБУ [4].

На сучасному етапі напрацьована певна правова база, яка регламентує вказане співробітництво. В контексті поглиблення та посилення інтеграційних зв'язків України і ЄС перспективним є її розвиток і надалі [10].

Історія розвитку та етапи співпраці ЄСЦБ та НАБУ, які тісно пов'язані із процесом євроінтеграції України, розпочалися на підставі Угоди про співробітництво між НБУ та ЄЦБ, що була підписана 25 травня 2004 року, згідно з основними її положеннями: «Метою цієї Угоди є створення основи для співробітництва між Сторонами у сферах, що відносяться до їхньої компетенції та регулюються їхніми відповідними нормативно-правовими актами» [2].

Варто зазначити про подвійну правову природу НБУ, адже з однієї сторони, він є юридичною особою (банком, у класичному розумінні), може укладати цивільно-правові угоди з державою і комерційними банками, також здійснювати банківські операції. З іншого боку НБУ є органом державного управління і має достатньо широких владних повноважень в управлінні банківською системою. Аналіз законодавства та низки нормативно-правових актів, (визначають конституційні основи правового статусу) дають підстави до здійснення класифікації організаційно-правового рівня системи управління, цілей і завдань, функцій, прав і обов'язків (повноваження) визначають значну роль НБУ у міжнародній діяльності [10].

У сьогоднішній частині участь НБУ у переговорах з Європейським Союзом зосереджена на питаннях вільного руху капіталів, а також справ у фінансово – бюджетній сфері. Планується (після подання формальної заяви на вступ до ЄС) більш конкретно здійснювати зміни в організаційній структурі та принципах функціонування НБУ згідно з нормативами ЄСЦБ. Діяльність НБУ потрібно спрямувати для зміцнення співробітництва з ЄЦБ та національними центральними банками, які є членами ЄСЦБ. З метою чіткого визначення сфер, які можуть бути предметом обговорення в рамках консультацій з ЄЦБ, сформовано певний перелік конкретних проблем, які були присутні у основі досвіду Польщі та країн Балтії в аналогічній сфері:

└ юридично-правові (приведення фінансового законодавства щодо відповідності з директивами ЄС – загальні питання (з приводу яких необхідно проводити консультації), з питань, які мають певну специфіку (нормативні акти про оформлення забезпечення, банківський нагляд, платіжні системи та системи для взаєморозрахунків, транскордонні перекази, система фіксації обмінних валютних курсів, а також управління валютними резервами);

└ кредитно-грошова політика (встановлення проблем, які пов'язані із створенням мінімальних резервів, забезпечення безпеки позикових операцій, моніторинг і контроль за операціями з цінними паперами, а також ліквідність банківського сектору);

□ фінансова та банківська статистика (співпраця у процесі здійснення оновлення переліку фінансових установ та системи фінансової, банківської статистики, а також збирання та обробка інформації про відсоткові ставки);

□ звітність та бухгалтерський облік (принципи групування економічних подій у таблиці рахунків, яку розробив ЄЦБ, принципи, згідно яких здійснюють складання бюджетів для операцій центрально-го банку);

□ платіжні системи (умови та правила участі в роботі системи TAR-GET, безпека платіжних систем щодо використання електронних платіжних інструментів та розвитку системи використання електронних грошей);

□ емісія готівкових грошових знаків, що передбачає вилучення з обігу фальшивих купюр та монет (співробітництво в процесі заснування Системи моніторингу за фальшивими купюрами та монетами, а також Центру аналізу фальшивих купюр і монет, доступ до Бази даних про підроблені купюри та монети);

□ співпраця у сфері вивчення впливу нормативно-правових актів на стан кредитних установ (фінансовий аспект);

□ надання допомоги у сфері навчання персоналу та обміну досвідом, що передбачає проведення конференцій, семінарів, навчання в ЄЦБ (наприклад, у таких сферах, як правові питання, фінансова система, прогнозування інфляції та механізми кредитно-грошової політики, співробітництво між центральними банками та ЄЦБ, статистика, бухгалтерський облік, банківський нагляд, функціонування євро, тощо)[10].

Умови співпраці у сфері міжнародної економіки між Україною та ЄС регулюються в галузі конституційного права співпрацею українських структур (НБУ) та європейських (ЄЦБ, ЄБРР). Дана співпраця передбачена рядом двохсторонніх угод та національним законодавством. Головними принципами такої співпраці відповідно є врегулювання двохсторонніх відносин у фінансовій сфері. Відповідно до інтеграції України до правового простору ЄС потрібно привести національне законодавство до відповідності з Правом ЄС, що є одним із пріоритетних завдань державної політика України.

Список використаних джерел

1. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011. – (дата звернення 15.04.2018 р.).
2. Угода про співробітництво між Національним банком України та Європейським центральним банком.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_698. – (дата звернення 15.04.2018 р.).

3. Закон України Про Національний банк України.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/679-14/page>. – (дата звернення 15.04.2018 р.).
4. Про членство України в Європейському банку реконструкції та розвитку : Указ Президента України від 14 липня 1992 р. № 379/92.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/379/92>. – (дата звернення 15.04.2018 р.).
5. Ukraine and the EBRD.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ebrd.com/ukraine.html>. – (дата звернення 15.04.2018 р.).
6. Грудзевич Я.В. , Заставна З.М. Європейський Центральний банк: механізми й інструменти грошово-кредитного регулювання // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/30409/1/Vis_570_Menedgment.%20155-160.pdf. – (дата звернення 15.04.2018 р.).
7. Кадацька А. А. Міжнародно-правове врегулювання відносин між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intlwalmanac.net/v9/12.pdf>. – (дата звернення 15.04.2018 р.).

Ключові слова: Європейський Центральний Банк, Національний Банк України, Угода про асоціацію, євроінтеграція, підзвітність НБУ, співробітництво, кредитування.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Штуца В. М.

Криворученко Максим Владиславович

студент 1-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

РЕОРГАНІЗАЦІЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТА ЕКОНОМІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ

В умовах трансформаційних перетворень, пов'язаних з переходом України до ринкової економіки, відбулися суттєві зрушення у сфері організаційно-правової побудови підприємницької діяльності, взаємовідносинах між суб'єктами господарювання та їх власниками. Роздержавлення, приватизація, акціонування, формування корпоративних відносин при об'єднанні власників були першими формами реорганізації пострадянської економіки. Проте значна кількість підприємств у післяприватизаційний період опинились у складному становищі через неефективну виробничу та інвестиційну політику, відсутність фінансових ресурсів, низьку конкурентну здатність продукції, наслідки світової фінансово-економічної кризи.

З метою виходу з кризи, запровадження ефективних методів діяльності та управління багатьох підприємств й нині зазнають реорганізацій-